

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2019 roku, Sąd Rejonowy dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po J. F. z wniosku B. F. (1) z udziałem Z. R., K. J., M. S., W. Ł., J. Ł., S. Ł., K. L.:

1. stwierdził, że spadek po J. F., synu A. i Z. W., zmarłym 1 maja 2014 r. w Ł., ostatnio stale zamieszkałym w Ł., na podstawie testamentu notarialnego z dnia 18 kwietnia 2013 roku sporządzonego przed notariuszem A. S. za numerem repertorium A 4443/13, otwartego i ogłoszonego przed Sądem Rejonowym dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi w dniu 26 listopada 2018 r., nabyła z dobrodziejstwem inwentarza żona B. F. (2) z domu K. w całości,
2. zasądził od K. L. na rzecz B. F. (1) kwotę 759 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania,
3. pobrał od K. L. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi kwotę 2294,44 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych,
4. nie obciążył w pozostałym zakresie K. L. obowiązkiem uiszczenia kosztów sądowych.

Apelację od powyższego postanowienia wywiodła uczestniczka K. L., zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu apelująca zarzuciła naruszenie prawa procesowego t.j. :

1. art. 286 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, tj. niedopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego psychologa, pomimo tego, iż wydana opinia biegłej A. G. jest niejasna, nie przekonywująca i nie wyjaśniała dostatecznie spornych w przedmiotowej sprawie kwestii, a złożona przez biegłego ustna opinia uzupełniająca wskazywała, iż biegła za pomocą swej argumentacji nie przekonuje o trafności wniosków opinii a jedynie konsekwentnie podtrzymuje swoje pierwotne stanowisko, które zostało sformułowane bez zapoznania się z zarejestrowanym nagraniem przebiegu rozprawy i bez analizy treści protokołu rozprawy z dnia 10.05.2018 r. w części pisemnej opinii.
2. art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego dotyczącego dopuszczenia dowodu z dodatkowych zeznań świadka A. B. w sytuacji, gdy świadek posiada informacje mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy dotyczące okoliczności wejścia w posiadanie przez niego testamentu z dnia 18.04.2013 r. i okoliczności które zaistniały po zapoznaniu się przez świadka z jego treścią - w sytuacji gdy będąc przesłuchanym na rozprawie świadek nie zeznawał te okoliczności bowiem ujawniły się one dopiero po jego przesłuchaniu.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji z zaleceniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Dodatkowo apelująca wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego psychologa na okoliczność zdolności spadkodawcy J. F. do świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli w zakresie rozporządzeń testamentowych w ramach testamentów z dnia 18.04.2013 r. i 30.03.2012 r. w tym w szczególności odnośnie wpływu osób trzecich w kontekście swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli przez spadkodawcę w zakresie rozporządzeń testamentowych przy założeniu, że spadkodawca był uzależniony od alkoholu.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczyni wniosła o oddalenie apelacji uczestniczki w całości i zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki K. L. nie była zasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, iż Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne.

Zdaniem Sądu Okręgowego postanowienie Sądu Rejonowego odpowiada prawu i jako taki musi się ostać. Podniesione przez stronę apelującego zarzuty nie zasługiwały na uwzględnienie.

Zarzut naruszanie art. 286 k.p.c. okazał się niezasadny.

Należy zauważyć, iż do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów. Specyfika dowodu z opinii biegłego polega m.in. na tym, że jeżeli taki dowód już został przez sąd dopuszczony, to stosownie do treści art. 286 k.p.c., opinii dodatkowego biegłego można żądać jedynie „w razie potrzeby”. Okoliczność, iż zgodnie z art. 286 k.p.c. sąd może zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych, wcale nie oznacza, że w każdym przypadku jest to konieczne, potrzeba taka może bowiem wynikać z okoliczności sprawy i podlega ocenie sądu orzekającego. Wskazaną możliwość należy traktować jako obowiązek podjęcia wymienionej czynności wówczas, gdy konieczne jest ustalenie okoliczności wymagających wiadomości specjalnych, a ocena wydanej opinii prowadzi do wniosku, że jest nieprzekonująca, zawiera braki, stwierdzenia budzące wątpliwości lub sprzeczności. Okoliczność, że opinia biegłego nie ma treści odpowiadających stronie nie stanowi dostatecznego uzasadnienia dla przeprowadzenia dowodu z opinii dalszych biegłych jeżeli w przekonaniu sądu opinia wyznaczonego biegłego jest na tyle kategoryczna i przekonująca, że wystarczająco wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2020 r., IV CSK 43/20, Legalis nr 2471187). Zatem wystarczy, że opinia, która jest spójna, logiczna i w całości odpowiada na określony problem, jest przekonująca dla sądu.

W niniejszej sprawie opinia biegłej z dziedziny psychologii nie budziła wątpliwości Sądu Rejonowego co do swej spójności i logiki. Opinia ta była przekonująca. Wywodzone w tym zakresie zarzuty apelacji stanowią jedynie przejaw niezadowolenia strony z niekorzystnego dla niej wyniku sprawy. Wbrew zapatrywaniu skarżącej, biegła w swych opiniach pisemnej i ustnych uzupełniających odniosła się do wszelkich spornych kwestii, odpowiedziała na sformułowane przez Sąd i strony pytania, w tym zawarte w tezie dowodowej. Biegła odniosła się do całości materiału dowodowego, w tym dokumentacji medycznej i istotnych z punktu widzenia opinii, zeznań świadków. Wbrew zapatrywaniu apelującej, biegła odniosła się również do zeznań wnioskodawczyni złożonych na rozprawie w dniu 10 maja 2018 roku. Choć opinia pisemna nie zawierała odniesienia do wskazanych zeznań, biegła dokonała ich analizy przed wydaniem ustnej opinii uzupełniającej w dniu 29 marca 2019 roku, czemu dała wyraz w swej wypowiedzi. Analiza treści zeznań nie miała wpływu na wywiedzione wcześniej wnioski w wydanej opinii pisemnej. Nie można uwzględnić zarzutu apelującej tylko z tego względu, iż opinia biegłej nie spełniła oczekiwań strony. Wszystkie wydane przez biegłą opinie były jasne, spójne i konsekwentne, odnosiły się do całości zebranego w sprawie materiału dowodowego. Wnioski opinii biegłej zostały poparte wiedzą, doświadczeniem i wiadomościami specjalnymi. Wywiedzione w opiniach wnioski były logiczne i spójne.

Należy wskazać, iż dopuszczenie dowodu z kolejnych opinii biegłych nie może opierać się jedynie na subiektywnym odczuciu strony, iż któraś z nich będzie wyrażała pogląd odmienny, korzystny dla strony. W niniejszej sprawie opinie wydane przez biegłą nie budziły żadnych wątpliwości Sądu Rejonowego, jak i Sądu Okręgowego, i były przekonujące. Biegła jednoznacznie wskazała, iż testator świadomie i swobodnie rozporządził majątkiem w obu datach testowania. Fakt, iż J. F. był manipulowany przez obie strony nie miał wpływu na wyłączenie swobodnej możliwości dokonania przez niego wyboru. Na marginesie należy jedynie wskazać, iż wniosek biegłej dotyczący możliwości podejmowania samodzielnej, świadomej, swobodnej decyzji był tożsamy z wnioskiem wyrażonym w opinii biegłego psychiatry J. K..

Wobec niezasadności podniesionego zarzutu naruszenia dyspozycji art. 286 k.p.c., oraz faktu, iż wniosek był spóźniony, Sąd Okręgowy pominął dowody, o których dopuszczenie wniosła uczestniczka w apelacji. W ocenie Sądu uczestniczka nie udowodniła, iż potrzeba powołania się na nie wynikała dopiero po zakończeniu postępowania przed Sądem I instancji. Za nowe fakty i dowody w rozumieniu art. 381 k.p.c. należy uznać takie, które nie istniały wcześniej

lub o których istnieniu stronie nie było wiadomo w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji. W świetle uregulowań art. 381 k.p.c. strona, która powołuje w postępowaniu apelacyjnym nowe fakty lub dowody powinna wykazać, że nie mogła ich powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji lub że potrzeba powołania się na nie wynikła później. Strona powinna przynajmniej uprawdopodobnić wystąpienie okoliczności, o których mowa w art. 381 k.p.c. dotyczyły zdarzeń, które zaistniały po wydaniu orzeczenia przez sąd I instancji, a więc ich powołanie w tamtym postępowaniu nie było możliwe (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 lutego 2019 roku, I AGa 317/18, publ. LEX nr 2693434).

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 227 k.p.c. należy uznać go za nietrafny.

Naruszenia dyspozycji art. 227 k.p.c. apelująca dopatruje się w oddaleniu wniosku o dopuszczenie dowodu z dodatkowych zeznań świadka A. B., w sytuacji gdy świadek posiada informacje mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zdaniem skarżącej świadek winien być przesłuchany na okoliczność, jak wszedł w posiadanie testamentu spadkodawcy z dnia 18 kwietnia 2013 roku, jak zareagował na jego treść i czy w związku z tą treścią czynił spadkodawcy określone sugestie. W pierwszej kolejności wniosek ten jawi się jako nielogiczny, bowiem testament z dnia 18 kwietnia 2013 roku został sporządzony niemalże w obecności świadka, który zawiózł testatora do kancelarii notarialnej i czekał na niego w poczekalni, treść testamentu odpowiadała natomiast oczekiwaniom świadka i była korzystna dla jego matki, zatem logika nakazuje przyjęcie, iż A. B. był zadowolony z jego treści i pochwalał zachowanie spadkodawcy.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy przyjął, iż wniosek dotyczył wiedzy świadka na temat testamentu z dnia 30 marca 2012 roku. Wbrew zapatrywaniu apelującej, okoliczności na które miał zostać przeprowadzony dowód z dodatkowych zeznań świadka nie ujawniły się dopiero po przesłuchaniu świadka, a były przedmiotem zeznań A. B. złożonych na rozprawie w dniu 13 września 2016 roku. Uczestniczka zdaje się nie zauważać, iż świadek wskazał, w jaki sposób wszedł w posiadanie testamentu, gdyż wyraźnie zeznał, że „Ja nie wiedziałem, że coś takiego istnieje, a chciałem sprawdzić akt notarialny na mieszkanie J.. Wtedy przez przypadek dowiedziałem się o tym, że jest testament, bo w dokumentach J. był testament na K. L.”. W zeznaniach znalazły się również wypowiedzi dotyczące reakcji świadka na treść testamentu, gdy wskazał, że: „Spytaliśmy się go, dlaczego tak postąpił i co nim kierowało (...)” oraz „Jak ja się o tym dowiedziałem to zapytałem J. czy on wie, że przy takim testamencie na K. to mama poszłaby mieszkać pod most”. Zatem okoliczności, na które miały zostać dopuszczony dowód z ponownych zeznań świadka A. B. zostały wyjaśnione w trakcie pierwszego przesłuchania, natomiast kwestia oceny ich wiarygodności pozostawała rzeczą Sądu w kontekście treści art. 233 § 1 k.p.c. W tych okolicznościach Sąd Rejonowy zasadnie oddalił złożony wniosek, wskazując, iż świadek złożył obszernie zeznana przed sądem, nie zachodziła zatem konieczność ponownego przeprowadzenia dowodu z zeznań tego świadka na tożsame okoliczności, a wniosek w tym przedmiocie zmierzał wyłącznie do przewlekłości postępowania.

Podsumowując powyższy wywód stwierdzić należy, iż wywiedziona przez uczestniczkę K. L. apelacja nie zawierała zarzutów, mogących podważyć rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, w związku z czym, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. ustalając, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.